

TEKNISK DEFINIERING AV GRÄNSERNA ENLIGT ÅLANDSKONVENTIONEN

Denna tekniska definiering har utarbetats vid Lantmäteriverket år 2012 på Utrikesministeriets uppdrag. Uppdragsbegäran finns som bilaga 1. Uppgiften har varit att definiera gränserna för det demilitariserade och neutraliserade området runt Åland enligt ett modernt koordinatsystem. Med hjälp av uppgifter som erhållits på detta sätt är det möjligt att på ett entydigt, avtalsenligt sätt definiera gränserna för det aktuella området i både terrängen och olika kartmaterial.

1. Internationell reglering av gränserna för Ålands demilitarisering och neutralisering

Ålands demilitarisering och neutralisering grundar sig på följande internationella fördrag:

Konventionen av år 1856, mellan Frankrike, Storbritannien och Ryssland, beträffande Åländska öarne

Konventionen av år 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering (Ålandskonventionen, FördrS 1/1921)

Fördraget av år 1940 med de Socialistiska Rådsrepublikernas Förbund angående Ålandsöarna (1940 års fördrag, FördrS 24/1940).

Nationernas Förbunds Råds beslut om Ålandsöarna av den 24 juni 1921 handlar, förutom om Finlands suveränitet över Åland, om både Ålands självstyre och demilitarisering. Som en följd av detta beslut ingicks efter förhandlingar Ålandskonventionen den 20 oktober samma år. Konventionsparter var Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Island, Italien, Lettland, Polen, Storbritannien, Sverige och Tyskland.

Det demilitariserade Ålands gränser finns definierade i artikel 2 i Ålandskonventionen och i fördraget av år 1940. Ålandskonventionen anses också beröra luftrummet ovanför den demilitariseradezonen.

2. Gränser enligt Ålandskonventionen

I Ålandskonventionen definieras först Ålandsöarna. Med Ålandsöarna avses alla de öar, holmar och skär som är belägna inom ett vattenområde begränsat av linjer som sammanbinder 17 punkter angivna i form av latitud och longitud. I denna utredning kallas dessa linjer för *Ålandskonventionens gränslinjer*.

Till Ålandsöarna hör enligt definitionen också ett territorialvatten som sträcker sig 3 sjömil ”vid lågvattenstånd från här ovan avsedda öar, holmar och skär, som icke ständigt står under vatten”. Detta territorialvatten kan dock ingenstans gå utanför gränslinjerna.

Den demilitariserade zonen enligt Ålandskonventionen består av just Ålandsöarna och deras territorialvatten ut till 3 sjömil. Denna 3-milsgräns kallas i denna utredning för *Ålandskonventionens zongräns*. I områdena i väster, norr och speciellt i öster sammanfaller zongränsen med gränslinjerna.

3. Gränslinjer

3.1 Definiering av gränslinjerna i ETRS89-systemet

I Ålandskonventionen är gränslinjerna definierade genom 17 punkter som hänför sig till vissa brittiska, finska och ryska sjökort. Dessa punkter har för denna tekniska utredning omvandlats i två grupper till det moderna ETRS89-systemet. Systemet är ett allmäneuropeiskt geodetiskt system för insamling, lagring och analys av geografisk information, och i Finland är realiseringen av det EUREF-FIN.

Punkterna 1–11 finns i skärgården Skiftet mellan fastlandet och Åland. EUREF-FIN -koordinaterna för dessa punkter har bestämts så att man först ritade in punkterna med sina ursprungliga koordinater på kopior av sjökorten nämnda i konventionen. Sedan jämförde man öarnas strandlinjer, grund samt djupkurvor med både senare sjökort och de nyaste sjökorten i systemet EUREF-FIN. Till slut bestämdes koordinaterna utifrån de nyaste sjökorten.

Den andra gruppen utgörs av punkterna 12–17. Enligt Ålandskonventionen sammanfaller de gränslinjer som sammanbinder punkterna 14–16 med Finlands (tidigare Rysslands) och Sveriges riksgränser. Punkterna 13 och 17 sammanfaller i sin tur med motsvarande senare bestämda gränspunkter för ekonomiska zon mellan Finlands och Sveriges gränser. Koordinatvärdena för gränspunkterna mellan Finland och Sverige i EUREF-FIN har senast fastställts vid rågången mellan länderna år 2006, och därför tillämpas EUREF-FIN -koordinaterna för punkterna 13–17 i slutdokumenten för denna rågång. Punkt 12 är inpassad på att vara belägen på samma breddgrad som den modifierade punkten 13 med års 1921 konvention förekommande longitud skillnad.

Gränslinjen på ön Märket följer riksgränsen mellan Finland och Sverige på det sätt som bestäms i dokumenten för rågången år 2006.

3.2 Koordinater för punkter som definierar gränslinjerna

De punkter i Ålandskonventionen som är sammanbundna med linjer som begränsar havsområdet runt Ålandsöarna presenteras i bilaga 2.

4. Zongräns

4.1 Zongräns enligt Ålandskonventionen

Zongränsen har definierats utifrån uppgifter i Lantmäteriverkets digitala terrängdatabas. För vissa objekt på öppna havet har uppgifterna i databasen kompletterats med hjälp av uppgifter från Trafikverket, som skaffades i anslutning till sjömätningen varvid referensnivån är års 2006 teoretiska medelvattenstånd (MW2006). Zongränsen är definierad på 3 sjömil avstånd (5 556 m) från de öar, holmar och skär som finns lagrade i dessa officiella databaser.

4.2 Baspunkter som definierar zongränsen

På avsnittet utanför gränslinjerna utgörs zongränsen av cirkelbågar som är anslutna till varandra. Dessa cirkel har ritats in med en radie om 3 sjömil, och cirkelarnas mittpunkter utgörs sålunda av öar, holmar eller skär som finns ytterst innanför gränslinjerna.

Det finns sammanlagt 91 baspunkter söder och norr om Ålands område samt 4 baspunkter i området kring Bogskär och där avbildas en separat zongräns. Koordinaterna för baspunkterna räknas upp i bilaga 3.

4.3 Koordinater för zongränsen

Zongränsen utgörs på så vis av ovan nämnda cirkelbågar som är anslutna till varandra och, i öster, väster och delvis i norr, av gränslinjer eller deras delar. Punkterna för zongränsen räknas upp i bilaga 4.

Dessa punkter följer de geodetiska linjerna vid gränslinjerna i öster och väster och loxodromen vid gränslinjen i norr. Från cirkelbågarna är punkterna angivna med cirka 210 meters mellanrum.

5. Karta över Ålands gränser

Gränserna för det demilitariserade och neutraliserade området runt Åland presenteras på kartan i bilaga 5. Kartan ger en bild av gränserna. För en mer detaljerad presentation av gränserna kan man använda de koordinatförteckningar över gränserna som är bifogade denna utredning.

Helsingfors, 31.12.2012

Pekka Tättilä
Överingenjör
Lantmäteriverket
tfn +358 40 551 2226
pekka.tatila@nls.fi